

υπερφυσικὴν δύναμιν τοῦ ἤχου τῆς φωνῆς αὐτοῦ. Ἀλλ' ὁ φυσιολόγος Λεβαϊλλάντ ἐβεβαιώθη καὶ ἀπέδειξεν, ὅτι οὐδεμία συγκοινωνία ὑπάρχει μεταξὺ τοῦ οὐρανίσκου καὶ τοῦ κοίλου τῆς ἀποφίσεως ἐπομένως καὶ ὁ ἤχος τῆς φωνῆς καὶ ἡ ἐντασις τοῦ κέρατος προέρχονται ἐκ τοῦ νευρικοῦ συστήματος τοῦ πτηνοῦ.

Τὸ εἶδος τῶν πτηνῶν τούτων, ὡς εἴρηται, γεννᾶται εἰς τὴν Γουϊάνην καὶ τὴν Βρασιλίαν, οἰκοδομεῖ δὲ τὴν φωλεάν αὐτοῦ ἐπὶ ὑψηλῶν δένδρων, ὅπου γεννᾷ τέσσαρα ὡς αἰθαλώδους χρώματος.

Ὁ Κωθωνιστὴς ἔχει μέγεθος ἐνὸς περίπου γαλλικοῦ ποδὸς ἀπὸ τῆς ἀκρας τῆς οὐρᾶς μέχρι τοῦ ῥάμφους.

Ἐκτὸς τοῦ λευκοῦ Κωθωνιστοῦ, ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα εἶδη τοῦ πτηνοῦ τούτου, ἔχοντα πτερὰ διαφόρων χρωμάτων. Τρέφονται δὲ ἀπὸ ἔντομα καὶ καρπούς, πρὸς ζήτησιν τῶν ὁποίων μεταβαίνουντι πολλάκις ἀγέληδόν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον· ἀδίκως δὲ νομίζουσι τινές, ὅτι τὸ πτηνὸν τοῦτο ἐνασμενίζεται εἰς τὸ νὰ καταστρέφῃ τὰ σπαρτὰ τοῦ ὀρυζίου, διότι καὶ τὸ σχῆμα καὶ ἡ δύναμις τοῦ ῥάμφους ἀποδεικνύουσι τὸ πτηνὸν ἀνίκανον πρὸς τοιαύτην πρᾶξιν, ἃν καὶ γενικῶς ἀγνοοῦνται τὰ ἰδιώματα αὐτοῦ· διότι ὅχι μόνον εἰσέτι δὲν μετεκτομίσθη ζῶν εἰς τὴν Εὐρώπην, ἀλλ' οὐδὲ μεταξὺ τῶν κατοίκων τῆς Γουϊάνης ἢ τῆς Βρασιλίας φαίνονται τοιαῦτα πτηνὰ ἐν αὐτοχλωρίᾳ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

—οοοο—

Π Ε Ρ Ι

ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΠΤΑΝΗΣΟΥ ΕΠΙ ΕΝΕΤΩΝ

Υ Π Ο

ΕΡΜΑΝΟΥ ΛΟΥΝΤΖΗ.

Αθήνησι, 1856 (*).

Παρατίθεται κατ' αὐτὰς τὸ δωδέκατον τεῦχος τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας τοῦ ὁ διαστήματος τῆς Ἑλλάδος ἱστοριογράφος καὶ τῆς Ἀγγλίας εὐπορος τρα-

πεζίτης Γρότιος, μετ' ἐγκαρδίου ἄλγους καὶ ἐνδομύχον ἀνίας ἠσπάσθη τὸ τέλος τῆς αὐτονομίας τοῦ περιουστέρου τῶν ἐθνῶν, τοῦ ἐθνους ἐκείνου οὐτινος τὴν ἱστορίαν μετὰ τοιαύτης φιλοπονίας ἐπεξεργάσθη, μεθ' οἷας καὶ ἐξεπόνησεν ἐμβριθείας. Διηγήθεις ἐμπεριστατωμένως ὅλας τὰς περιπετείας τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, εἰσδύσας διὰ τῆς ὁξείας αὐτοῦ κρίσεως εἰς τὰ μυστήρια ἅτινα ἐγκρύπτει ὁ ἀρχαῖος ἑλληνισμός· ὃν ἐπεξήλθε καθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς φάσεις, γενόμενος τέλος ὁ διάπυρος θαυμαστής τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἥς ἐτύγγανεν ὁ κατὰ πνεῦμα πολίτης, ἐλυπήθη σφόδρα ὁ σοφὸς Ἀγγλος ὅτι ἡ σιδηρὰ τοῦ Φιλίππου χεὶρ ἐξέκοψε τὸν ἱστορικὸν μίτον ὃν ἐμελλε νὰ ἐξακολουθήσῃ ἀφηγούμενος, ἐμπλεως δὲ ὀργῆς προέφερεν ἀνάθεμα κατὰ τῆς κυριαρχίας τῶν Μακεδόνων ἣν ἀδίκως παρέβλεπε πρὸς τὴν τοῦ Γεργισχάνου καὶ Ταμερλάνου.

Καὶ ὅμως τὸ μέγα τοῦτο παρελθὸν τῆς Ἑλλάδος ἐστηλιτεύθη πολλάκις, μάλιστα καὶ ἠρνήθη ἐσχάτως ὑπὸ τινος. Ὅτε κατὰ τὸν μεσαιῶνα ἡ Ἑλληνικὴ εἰσολογία ἐδαδούρει ἅπασαν τὴν βαρβαρόφροναν δύσιν, ὅτε ἡ φιλοσοφία τοῦ Ἀριστοτέλους ἀπετέλει τὸ καλλίφυλλον δένδρον ἀφ' οὗ ἐμελλε νὰ βλαστήσῃ ἀθάνατος χορεία φιλοσόφων, ἄνδρες πολυμαθέστατοι, οἱ οὗτοι ὁ Παρμενίδης, ὁ Πλάτων, ὁ Καμπανέλλης καὶ αὐτὸς ὁ Βάκων ἀντεπεξήλθον κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος· ἀλλὰ τοῦ μὲν πρώτου τὴν ἀθυρόστομον θρασύτητα ἐρίμωσεν ἡ δηκτικωτάτη εὐτραπεία τοῦ Βουαλώ, τῶν δὲ δύο ἄλλων τὴν ἀκάθεκτον κατὰ τοῦ Σταγειρίτου φιλοσόφου ὁρμὴν κατέστειλεν ἡ κοινὴ γνώμη. Γνωστὸς τέλος ὑπάρχει ὁ μέγας ἐκεῖνος μεταξὺ τῶν ἀνθρωπιστῶν (humanisten) καὶ τῶν ἐναντίων αὐτῶν φιλολογικῶς πόλεμος ὁ ἀπὸ τῆς 15. μέχρι τῆς 17. ἑκατονταετηρίδος συνταράξας τὴν πνευματικὴν τῆς Γερμανίας πρόοδον.

Τὸ παρελθὸν παντὸς ἐθνους ὅσον διάστημα ἢ ὅσον ἄσημον καὶ ἂν ὑπάρχῃ, δὲν δύναται νὰ μὴ παράσχῃ μαθήματα λυσιτελῆ ὡς πρὸς τὸ ἐνεστώδες, σωτήρια ὡς πρὸς τὸ μέλλον. Διατί ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες λ. χ. λατρεύομεν τὸ μέγα ἡμῶν παρελθόν; Διότι νομίζομεν αὐτὸ ὡς ἐγγύησιν μεγάλου μέλλοντος· παρκατιούμενοι τῆς λατρείας αὐτοῦ, παραιτούμεθα τῆς ἰδίας ἀποστολῆς, τῆς ἰδίας ἐθνικότητος. Ἀδίκως τῶντι ἀποβαίνει ἡ ἀξίωσις εὐαρίθμων τινῶν οἵτινες ἀποσκορακίζοντες καθόλου τὴν ἀρχαιότητα, φαίνονται θαυμαστοῦντες τὴν νεωτέραν ἐποχὴν, διότι αὕτη ἐστὶν ἐποχὴ ἀτμοκινήτων, ἡλεκτρικῶν τηλεγράφων, μηχανητισμοῦ κ.τ.λ. Οἱ θρασυταὶ αὗτοι τοῦ ἐνεστώτος καὶ ἀπηνεῖς κατήγοροι τοῦ παρελθόντος, οἱ στρηλατούμενοι ὑπὸ ἀκαθέκτου οἰήσεως καὶ ἐγωῖσμοῦ, καθίστανται ἐνοχοὶ πολιτικοῦ τινος, τολμῶμεν εἰπεῖν, μυστικισμοῦ. Κατὰ τῶν πολλοῦν τούτων τοῦ παρελθόντος ἀντιτάσσεται θάρραλέως καὶ ὁ σοφὸς συγγραφεὺς τῆς πολιτικῆς καταστάσεως τῆς Ἑπτανήσου· αὐτὸς παρελθόν, λέγει, εἶναι οὕτως εἰπεῖν, ἡ ρίζα, ἐξ ἧς ἀναβλάσκει τὸ ἐνεστώδες, τὸ ὁποῖον διατρέφεται

(*) Κρίσιν περὶ τοῦ συγγράμματος τούτου ἐξέδωκεν ἔδη ἡ Πανεπιστήμιος ἐν τῇ 1853 φιλολογικῇ αὐτῇ. Δὲν κρίνει δὲ περιττὸν ἡ ἐκδοτικὴ καὶ τὴν παροῦσαν δευτέραν, ὑπὸ ἄλλαν εἶναι θεωροῦνται. Σ. Π.

ἐκ τοῦ μέλλοντος καθὼς τὸ δένδρον ἐκ τῆς ἀτμοσφαίρας. »

Πιστὸν τέκνον τοῦ ἐνεστώτος, ὁ Κ. Λούντζης, ἠθέλησεν, ὡς λέγει, νὰ ἀνασκάψῃ τοὺς τάφους τῶν πατέρων του, ἵνα εὕρῃ ἐκεῖσε τὸ παρελθόν. Βεβαίως τὸ παρελθόν τῆς Ἑπτανήσου δὲν εἶναι μέγα· πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ἀλλὰ, καίτοι στερούμενον μεγαλείου, παρέχει ὁμοίως τοιαῦτα τεκμήρια φιλονομίας καὶ φιλοπατρίας, ἐξαιρέτως δὲ τοιαῦτα δείγματα ἡρωϊσμοῦ, οὕτως εἰπεῖν, ψυχῆς, οἷα σπανίως εὕρηται παρὰ λαοῖς διακειμένους ὑπὸ ἐνδελεχῆ κυριαρχίαν.

Κειμένη παρὰ τὸ στόμιον τοῦ Ἀδρίου, ἡ σεπτὴ τῶν Ἰονίων νήσων πλειάς, οὐδέποτε συνεκρότησεν ἐν συμπαγὲς πολιτικὸν σῶμα. Κατὰ τοὺς εὐθαλείς ἐκείνους χρόνους τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος ὑπαίχον αἱ Ἰόνιοι νῆσοι εἰς ἐγχωρίους ἡγεμόνας, ὧν ἡ ἀρχὴ κατόπιν κατεβλήθη διὰ τῆς εἰσαγωγῆς δημοκρατικοῦ πολιτεύματος. Ἀλλὰ τούτου καταλυθέντος, ἐπῆλθεν ἡ κυριαρχία τῆς Μακεδονικῆς φάλαγγος, ἣν διεδέχθησαν μετὰ μακρὸν χρόνον οἱ πραιτωρεῖς τῆς Ῥωμαϊκῆς συγκλήτου. Μετὰ τὴν ἔγερσιν τῆς Νέας Ῥώμης, αἱ Ἰόνιοι νῆσοι, ἀπαλλοχθεῖσαι τοῦ κράτους τῶν Ῥωμαϊκῶν λεγεώνων ἐγένοντο ἔρμαιον τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων. Ἐντεῦθεν ἄρχεται ὁ ἀδιέξοδος λαβύρινθος τοῦ μεσαιωνισμοῦ, ὃν ὁ Κ. Λούντζης διεξέρχεται μετὰ ιστορικῆς ἀκριβείας ἐν τῇ σχοινοτενεῖ εἰσαγωγῇ τοῦ πονήματός του, ὅπερ δυνάμεθα νὰ διαιρέσωμεν εἰς δύο τμήματα εἰς γενικὸν καὶ εἰδικόν.

Ἐν τῇ εἰσαγωγῇ ὁ ταχύνοος συγγραφεὺς ἀρχόμενος ἐκ τῶν σταυροφοριῶν, ὡς ἀπὸ κέντρου ἀπ' οὗ ἐπῆλθε πᾶσα ἡ κατόπιν ἐπισυμβᾶσα πολιτικὴ ἀνάπτυξις καὶ εὐρωπαϊκὴ διαμόρφωσις, καὶ ἐξετάζων αὐτάς μᾶλλον ὑπὸ τὴν πρακτικὴν αὐτῶν ἐποψίν, ἐπικροτεῖ εἰς τὰ ἀγαθὰ αποτελέσματα ὧν αἱ πρῶται τέσσαρες ἐγένοντο πρόξανοι, καὶ στιλιτεύει τὴν ἀντιχριστιανικὴν καὶ ἀντιπολιτικὴν διαγωγὴν τῆς πέμπτης. Ὑπάρχει ἀναντιρρήτον ὅτι μεγάλη πρᾶξις ὑπὸ ὁμάδος ἐθνῶν γενομένη, ὀφείλει νὰ ἐπιφέρει πολιτικὴν τινα ἀναστάτῳσιν ὡς καὶ πνευματικὴν καὶ ὕλικήν μεταβολήν. Ἀλλὰ μὴ ἐπιλησθῶμεν ὅτι αἱ σταυροφορίαι, ὑπὲρ ὧν πολλὰ ἐλέχθησαν, ἐπέφερον τὴν γάγγραιναν τῆς ἱεροκρατίας ἥτις, κατὰ τὴν εὐφυᾶ ἐκφράσιν τοῦ Gogges, διέθραυσε τὴν πέτραν ἐφ' ἧς ὠκοδομήθη ἡ ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Ἀπὸ δὲ τῆς πέμπτης σταυροφορίας, λαμβάνει ἀρχὴν ἡ πολιτικὴ αὐθαιρεσία ἧς οἱ Ἐνετοὶ ἐγένοντο οἱ πρωτοουργοί. Τότε δὴ δὲν ἐπενεῖτο ἡ σήμερον δημιουργηθεῖσα εὐρωπαϊκὴ ἀλληλεγγύη καὶ ἰσορροπία· τότε δὴ τὸ δίκαιον τῶν ἐθνῶν ἐνομιμοποιεῖ πᾶσαν ἀδικον ἐπίθεσιν μετερχομένην ὑπὸ τοῦ δυνατοῦ κατὰ τοῦ ἀσθενοῦς.

Αἱ Ἰόνιοι νῆσοι ὡς ἐκ τῆς γεωγραφικῆς καὶ κεντρικῆς αὐτῶν θέσεως ἐφείλυσαν τὰ βλαστὰ βλέμματα πάντων τῶν κατὰ καιροὺς ἀκμασάντων κατακτητῶν, καὶ ὑπέκυψαν εἰς διαφόρους καὶ ἀλλεπαλλήλους κυριαρχίας. Ἀπὸ τῆς πέμπτης σταυ-

ροφορίας, ὁ Λέων τοῦ Ἀγίου Μάρκου γενόμενος ὁσημέραι ἰσχυρότερος ἐπὶ θαλασσοκρατίᾳ ἐπωφθαλμία ἀνενδότης παρὶ τὴν Ἑπτανήσον, τὴν ὀριστικὴν καὶ πλήρη κατοχὴν τῆς ὁποίας ἔλαβε κατὰ τὴν 15 ἐκκτονταετηρίδα. Ὁ Κ. Λούντζης διεξελέγει μετὰ μεγίστης ἀκριβολογίας τὰς ἡμετέρας ἐκείνας ὑποδουλώσεις, αἵτινες προηγήθησαν τῆς ὀριστικῆς τῶν Ἐνετῶν ἐπικρατήσεως καὶ ἐγκαταστάσεως. Γενουήνσιοι, σταυροφοροί, κόμητες παλατινοί, ταραντινοὶ ἡγεμόνας, Νεαπολίται, καὶ ἕτεροι δεσποτῖσκοι κατεκράτουν ἀλλήλοδιαδόχως τῶν δυστυχῶν τούτων νήσων, ὅτε μὲν βαρβαρικῶς κατὰ τῶν ἰθαγενῶν φερόμενοι, ὅτε δὲ βορβορούμενοι εἰς λυσσαλέον ρονατισμόν, καὶ σφοδρὸν κατὰ τοῦ ὀρθοδόξου θρησκευματος καταδιωγμὸν. Ὁ Ἰόνιος λαὸς, ἔρμαιον γενόμενος τῆς κτηνωδίας, ἐστερεῖτο δυνάμει· ἵνα ποιῇ σεβαστὰ τὰ δικαιώματά του, κατέρρευσε δ' ἐνίστε εἰς ἡθικὸν τι μέτον διαμαρτυρήσεως, μᾶλλον τὴν ὀργὴν ἢ τὴν συμπάθειαν τῶν τυράννων κεντρίζον. Ὁ λαὸς, καίτοι διακείμενος ἐν γένει εἰς παθητικὴν τινα κατάστασιν, διετῆρει ὁμοῦς ἅωτον τὸ ζῶπυρον τῆς ἐθνικότητος καὶ ὀρθοδοξίας, καὶ ὑφίστατο μετ' ἀξιοθαυμάστου καρτερίας τὰ δεινὰ τῆς καταπίεσεως. Ναί! ὁ λαὸς τῶν Ἰονίων νήσων, ἐν τῷ μέτῳ παντοίων κακουχιῶν καὶ κακώσεων, δὲν ἐδουλώθη πνευματικῶς, δὲν ἀπώλεσε τὸ ἥμισυ τῆς ἀρετῆς, ἀλλὰ μάλιστα ἐπέδειξεν ἐπόστασιν ψυχῆς ἀνταξίαν ἐκείνης ἣν ἐπέδειξαν καὶ οἱ ὁμαίμονες αὐτοῦ ἀδελφοί.

Ἐν τῷ δευτέρῳ τμήματι ὁ πολυμαθὴς συγγραφεὺς ἀφηγᾶται μετὰ πολλῆς ἀφελείας, ἀλλὰ καὶ μετὰ περιττῆς ἐνίστε λεπτομερείας, τὴν πολιτικὴν κατάστασιν τῆς Ἑπτανήσου ἐπὶ τῆς Ἐνετοκρατίας. Ὁμολογητέον ὅτι τὸ κράτος τῆς κυριαρχίας διαρκέσαν ἐπὶ πολλὰς ἐκκτονταετηρίδας ἐπεδύρυνεν ἀπηνῶς τὸν δυστυχῆ λαὸν τῆς Ἑπτανήσου. Ὁ Λέων τοῦ Ἀγίου Μάρκου ἐπενήργει ἐνδελεχῶς καὶ ὑπούλως κατὰ τῶν τυμαιοτέρων κειμηλίων τοῦ λαοῦ, τῆς ὀρθοδοξίας καὶ τῆς ἐθνικότητος. Ναί μὲν οἱ θαλασσοκράτορες Ἐνετοὶ προσηνέχθησαν ἐνίστε μετὰ τινος γεννησιοφροσύνης, ἀλλὰ μὴ ἐπιλησθῶμεν ὅτι ἐν τῇ γενναίᾳ ταύτῃ δικθῆσαι ἐλάνθανε πάντοτε πρὸς ὀλοσχερῇ ὑποδουλώσειν ἔρσεις. Ἡ λώβη τοῦ ἐνετισμοῦ ἀφῆκεν, ὡς ἐπόμενον, ἐν τῇ Ἑπτανήσῳ ἵχνη ὀλιγαρχικοῦ τινος ἐγωῖσμοῦ, ὃν ἐν μέρει διεσκέδασε καὶ διασκαδάζει ἡ ὁσημέραι προβαίνουσα πνευματικὴ βελτίωσις καὶ ὁ πρὸς τὸν ἐλληνισμόν ἀκάθεκτος ἀρχισμός τῶν φιλοκάλων κατοίκων.

Ὁ Κ. Λούντζης, ἐν τῷ ἐπιλόγῳ τοῦ πονήματός του συντεταγμένῳ μετὰ πολλῆς ἐμφοιθείας, ἀνακεφαλαιοῖ ὑπὸ φιλοσοφικὴν ἐποψίν τὴν πολιτικὴν ἐν γένει ἀγωγὴν τῶν Ἐνετῶν, ἀναπτύσσει ἀπαθῶς καὶ ἀμερολήπτως τὰς περιπετείας αὐτῆς, καὶ προσφέρει τέλος τὴν προσήκουσαν καταδίκην. « Ἐνθερμῶς φίλος τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ ἐθνους μου, λέγει ὁ φιλόπατρις ιστοριογράφος, δὲν ἔχω πόθους νὰ καταστειλῶ, οὔτε δάκρυα νὰ ρίψω ἐπὶ παραθόντος τὸ ὅποιον ἐξέθεσα. Νῦν δὲ οἱ αἱμοσχ-

χοντες, οἱ περιβόητοι μαχαιράδες, οἱ ἀργυρώνητοι προβλεπταὶ καὶ αὐτὸς τοῦ ἁγίου Μάρκου ὁ λέων ἐν τῷ λόφῳ κατεποντίσθησαν. »

Εἰς τῶν μεγάλων πολιτικῶν τῆς Γαλλίας, ὁ Ταλ-λευράνδος, ἐμακάρισε ποτε τὰ ἔθνη ἅτινα δὲν ἔχουσιν ὅρια. Ἄξια τῶντι μακρυσμοῦ εἰσὶ τὰ ἔθνη ἅτινα ὡς ἡ Ῥώμη καὶ ἡ Ἑνετία, κοσμοκρατήσαντα καὶ θαλασσοκρατήσαντα, ἐπεξέτεινον, κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς, τὰ ὅριά των, ἀλληλοδιαδόχως καταποτάζαντα Ἀσθενεῖς λαοὺς. Ἀλλὰ δὲν εἶναι ἄρα γε ἡ ἔλλειψις τῶν ὀριστικῶν ὁρίων, ἡ ἀληθὲς αἰτία τῆς παρακμῆς αὐτῶν; Ἡ Ἑνετία μὴ ἀρκομένη εἰς τὴν πολιτικὴν τῆς αὐτοσυντηρήσεως, ἀλλ' ἀπληροῦσα κατακτήσεων, μεταλθοῦσα ἀείποτε τὸ τῶν Ῥωμαίων *Divide et impera*, μὴ καταμετροῦσα τὰς κατακτήσεις τῆς διὰ τῆς στάθμης τῆς ἰδίας δυνάμεως, ἀφροντιστοῦσα περὶ τῆς μελλούσης πορᾶς τῶν πραγμάτων, προσητοῦρσε διὰ τῆς ἐκτάσεώς της τὴν ἰδίαν παρακμὴν ἣν πάντως ὀρεῖλουν νὰ ὑποστώσιν ὅσα ἔθνη ἐπιλανθάνομενα τῆς ἐκυτῶν ἀποστολῆς, γίνονται οὕτως εἰπεῖν οἱ ἔμποροι τῶν κατακτήσεων ἄνευ τοῦ ἱκανοῦ κεφαλαίου τῆς δυνάμεως πρὸς διαρκὴ διατήρησιν αὐτῶν. Ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον.

Ἐξιστορήσας τὴν πολιτικὴν κατάστασιν τῆς Ἑπτανήσου ὑπὸ τοῦς Ἑνετοῖς ὁ Κ. Λούντζης ἀναγγέλλει ἐν τῷ τέλει τοῦ πονήματός του ὅτι μέλλει νὰ ἐξακολουθήσῃ ἀρρηγόμενος τὰς περαιτέρω τύχης τῶν Ἰονίων νήσων. Ἡ ὑποδοχὴ ἧς ἔτυχε τὸ πρῶτον τεῦχος, ἡ ἐν αὐτῷ ἀναφαινομένη ἀφέλεια περὶ τὸ λεκτικὸν καὶ πραγματικόν, πρὸ πάντων δὲ ἡ ὑποκειμενικὴ φιλοσοφία μεθ' ἧς ὁ συγγραφεὺς ἐξελίσσει καὶ ἀναπτύσσει τὰς αἰτίας καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῶν πολιτικῶν ἐν τῷ χρόνῳ ἐκείνῳ φάσεων καὶ περιπετειῶν, παρέχουσιν ἱκανὰ ἐχέγγραφα περὶ τῆς συμπληρώσεως καὶ ἐπιτυχίας τοῦ ἔργου. Διὰ τῆς δημοσιεύσεως συγγραμμάτων, οἷα ἡ περὶ μεταγωνικοῦ ἑλληνισμοῦ πραγματεία τοῦ Κ. Ζαμπελίου, αἱ φιλοσοφικαὶ μελέται τοῦ Κ. Βράϊλα, ἡ Διαφώτισις τῆς Λοκρικῆς ἐπιγραφῆς τοῦ Κ. Οἰκονομίδου (ἥτις μετεφράσθη γερμανιστὶ καὶ λίαν ἐπινέθη ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ ἀρχαιολόγου Ῥασίου) καὶ ἡ παρῶσα πραγματεία τοῦ Κ. Λούντζη, ἡ Ἑπτάνησος ἀνέλαβε, νομίζομεν, τὴν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Πανελληνίου ἀνήκουσαν αὐτῇ εἴσοχον θέσιν.

Κεχωρισμένη μὲν πολιτικῶς ἀλλὰ συνδεδεμένη πνευματικῶς μετὰ τῆς ἐλευθερίας Ἑλλάδος, ἡ περικλειῆς τῶν ἑπτὰ νήσων ὁμάς, ἀποτελεῖ ἐν τῶν τριῶν τιμαλφεστάτων ἀδαμάντων τοῦ χριστιανικοῦ ἑλληνισμοῦ. Διατηρήσαντες ἀείποτε ἄσβεστον τῆς φιλοπατρίας τὸ πῦρ καὶ τῆς ὀρθοδοξίας τὸ ἱερόν ζώπυρον, βηματίσαντες, παρὰ πάντα τὰ προσκόμματα, εἰς τὴν ὁδὸν τῆς διανοητικῆς, καὶ ἠθικῆς βελτιώσεως καὶ διευθετήσεως, οἱ Ἕλληνες τῆς Ἑπτανήσου, διὰ τῆς ἐπιστήμου νομιμοποιήσεως τῆς πατρῴου γλώσσης παρεσκέυσαν ἑαυτοῖς μέλλον αἰσιωτάτους παρέχον οἰωνούς. Τὸ μέλλον τοῦτο συνταυτιζόμενον μετὰ τῆς προσδοκωμένης τῶν ὀ-

μοφύλων ἐνότητος, ἣν ἅπαντες εὐελπιστοῦμεν καὶ εἰς ἣν ἅπαντες ἀκραδάντως πεποιθήμεν, ὀρεῖται νὰ προπαρασκευασθῇ διὰ τοῦ πνευματικοῦ καταρτισμοῦ, τῆς κοινωνικῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης. Τότε δὲ τὸ μέγα τοῦτο καὶ ἀναμρήριστον μέλλον, ὡς εἶπεν ὁ Γλάδστων ἐν τῇ Ἀγγλικῇ Βουλῇ, ἐπελεύσεται δι' αὐτῆς τῆς φυσικῆς πορᾶς τῶν πραγμάτων, ἧς οὐδ' αὐτὴ ἡ ἰσχυροτάτη τῆς πολιτικῆς ἀνάγκη θέλει δυνηθῇ νὰ κατισχύσῃ.

Δ. ΘΕΡΕΙΑΝΟΣ Ζακύνθιος.

— 000 —

Ἀξιοσημεῖωτος τῶντι εἶναι ἡ διανοητικὴ ἐνέργεια ἥτις ἀναπτύσσεται ὁσημέραι παρὰ τοῖς Ἕλλησιν. Ἀπὸ τοῦ τελευταίου ἔτους μέχρι τῆς σήμερον, ἐντὸς 18 ἢ 20 μηνῶν, πλὴν τῶν λεξικῶν καὶ τῶν ἄλλων διδασκτικῶν βιβλίων, οὐχὶ ἀνατυπωθέντων ἀλλὰ συγγραφέντων καὶ ἐκδοθέντων κατὰ πρῶτον, πλὴν τῶν ποιητικῶν καὶ ἄλλων τερπνῶν πονημάτων, οὐκ ὀλίγα συγγράμματα ἀληθῶς σπουδαῖα ἐπλούτισαν τὴν Ἑλληνικὴν φιλολογίαν. Αἱ περὶ χριστιανικῆς φιλολογικῆς Μελέται τῶν Κ. Βράϊλα καὶ Μαυρομμάτου, τὸ ἀστυκὸν δίκαιον ὡς καὶ τὸ ἐνοχικὸν δίκαιον τοῦ Κ. Π. Παπαρρέγγου, ἡ ἱστορία τῆς Ἑλλάδος τοῦ Κ. Τρικούπη, τὸ περὶ ἀνατροφῆς τῆς παιδείας τοῦ Κ. Στρούμπου, τὸ ἀρχαιολογικὸν λεξικὸν τοῦ Κ. Πανταζῆ, τὰ Κυπριακά τοῦ Κ. Σκελλαρίου, τὸ περὶ διδασκαλίας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης τοῦ Κ. Ξανθοπούλου, τὸ περὶ χρυσῶν νομισμάτων τοῦ Κ. Π. Λάμπρου, τὸ περὶ δημοσίας διδασκαλίας τοῦ Κ. Ἰωαννίδου, τὰ Ἑλληνικά τοῦ Κ. Α. Ρ. Παχιαδῆ, ἡ Ἑλληνικὴ ἀρχαιολογία τοῦ Κ. Ρουσοπούλου, ἡ πολιτικὴ δικονομία τοῦ Κ. Κ. Οἰκονομίδου, ἡ φαρμακολογία τοῦ Κ. Κωστή, αἱ Ἑλληνικαὶ ἀρχαιοτάτες τοῦ Κ. Α. Παχιαδῆ, τὸ περὶ τῆς πολιτικῆς καταστάσεως τῆς Ἑπτανήσου τοῦ Κ. Ε. Λούντζη, καὶ ἄλλα, ὧν τὰ ὀνόματα διαφεύγουσι τὴν μνήμην ἡμῶν, εἰσὶ προϊόντα ἐνὸς καὶ ἡμίσεως ἔτους.

Εἰς ταῦτα προστίθενται μετὰ μικρὸν καὶ τὰ τρία ἄξια πολλοῦ λόγου συγγράμματα ὧν τὴν ἐκδοσιν ἀναγγέλλει διὰ τῆς κατωτέρω εἰδοποιήσεως ὁ Κ. Α. Πολυζωίδης. Εἶναι ἀνάγκη νὰ συστήσωμεν αὐτά; καὶ δὲν ἀρκοῦσι πρὸς τοῦτο μόναι αἱ ἐπιγραφαὶ τῶν συγγραμμάτων καὶ τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως αὐτοῦ; Τοῦ Κ. Πολυζωίδου τὴν φιλολογικὴν ἱκανότητά καὶ τὴν φιλοπατρίαν ἐγνωρίσαμεν ἀπ' αὐτῶν τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, ὅτε διάγων βίον πολιτικὸν καὶ ἀναρριπίζων τὸν ἐνθουσιασμόν ἡμῶν διὰ φλογερῶν προκηρύξεων, καθωδήγει ταυτοχρόνως ἡμᾶς καὶ διὰ πονημάτων διαρκεστέρων εἰς τὴν γνῶσιν τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ πολιτικοῦ ἡμῶν καθήκοντος.

Ἐπεὶ τοιοῦτον λοιπὸν συγγραφῆς ἐξαίτουμθα τὴν πρόθυμον συνδρομὴν τῶν φιλομούσων ὁμογενῶν. Μικρὸν ἐτι καὶ τὰ εὐάριθμα λείψανα τοῦ μεγάλου Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος θέλουσιν ἐγκαταλείψει τὴν γῆν ἣν ἐξύμωσαν μετὰ αἱμάτων καὶ ἰδρώτων. Δειχθῶμεν εὐγνώμονες πρὸς αὐτὰ ἐνισχύοντες τοὺς μόχθους οὓς καὶ νῦν καταβάλλουσιν ὑπὲρ τῆς πατρίδος, ἣν αὐτὰ ἀνοικοδομήσατες παρίδωκαν πρὸς τοὺς νεωτέρους.

Ἰδοὺ ἡ ἀγγελία.

Α'.

ΣΥΝΟΨΙΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

τῶν ἀρχαίων, μέσων καὶ νεωτέρων χρόνων, περιεκτικὴ καὶ τῶν τῆς ἐκάστοτε γεωγραφικῆς καταστάσεως κυριωτέρων γνώσεων. εἰς τόμους 3.

Β'.

ΤΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ,

συγκριτικῶς, ὥσεπιτοπολὺ, καὶ ἐν συναφείᾳ μετὰ τῆς ἱστορίας τῶν ἐθνῶν ἐκτεθειμένα, εἰς τόμους 2.

Γ'.

ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ,

ἥτοι ὁ βίος τῆς Ἑλλάδος κατὰ πάσας τὰς σχέσεις αὐτοῦ ἐξεταζόμενος, ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων μέχρι τῆς Ῥωμαιοκρατίας, προστεθειμένης, ἐν ἐπιμέτρῳ, καὶ τινος συνοπτικῆς ἐκθέσεως τῶν ἀπὸ τῆς τελευταίας ἐποχῆς μεταβολῶν καὶ παθημάτων τῆς Ἑλλάδος ἕως τῆς πολιτικῆς αὐτῆς παλιγγενεσίας, εἰς τόμους 2.

Τῶν προσημασμένων τριῶν ποικιλῶν, καρπὸς δεκαπενταετοῦς σχεδὸν ἀσχολίας, προκνηγέλλον τὴν διὰ τοῦ τύπου ἐκδοσιν, ἐπικαλεῖται καὶ ἀπεκδέχεται τὴν πρὸς τοῦτο συνδρομὴν τῶν λογίων καὶ πρὸ πάντων τῶν εὐπόρων ὁμογενῶν, εἰς ὅσους ἢ ὡς ἔνεστι ταχυτέρᾳ μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς διάδοσις βλαύτου παιδείας καὶ ἡ μετ' αὐτῆς ἀνκυσσάσασθαι συνδεδωμένη ἐθνικὴ εὐκλεία εἶναι τὸ προσφιλὲς καὶ ἐπικρατοῦν μέλημα.

Αἱ ἱστορικαὶ ἐπιστήμαι, περὶ τὴν γνώσιν τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, ὑπὸ πάσης αὐτοῦ τῆς ἐπόψεως καὶ σχέσεως, ἀτρεχλούμεναι καὶ διὰ τῶν ποικιλιῶν μυριατοῦς πείρας ἄγουσαι ἀείποτε πρὸς τὰ κρείττω, μάλιστα δὲ πρὸς τὴν ἀγάπην τῆς Πατρίδος καὶ τῆς Ἑλευθερίας, πηγὴν τῶν πλείστων ἀρετῶν αἵτινες κοσμοῦσι τὸν πόλιν καὶ κρατύνουσι τὴν πολιτείαν, δύναται βεβαίως ὑπὲρ πολλὰς ἄλλας νὰ συντελέσωσιν εἰς τὸν ἡμέτερον κύριον σκοπὸν, τὴν Ἑθνικὴν ἢ ἁπλῶς Ἑλληνικὴν ἐκπαίδευσιν. Ἰδοὺ δὲ ὁ λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον, προθέμενος νὰ συνιστήσω τὸ ἐπ' ἑμοὶ εἰς αὐτὸν τοῦτον, ἀφοῦ ἤλθοτε ὡς ἱεργὸς τῆς Παιδείας εὐτύχησα νὰ προκαλέσω τὰ ἐγκαινία τοῦ νῦν ἐθνικοῦ ἡμῶν σεμνώματος, τοῦ Πανεπιστημίου, οὗ τινος αἱ εὐεργετικαὶ ἀκτῖνες καὶ ἐγγὺς καὶ πόρρω δεσμέται διαχέονται, κατὰ προτίμωσιν ἰδαπάνησα τὴν ἀπὸ τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας μου

πλεονάζοντα χρόνον εἰς τὴν ἐκπόσιν τοιοῦτων συγγραμμάτων, οἷα τὰ ἀναγγελλόμενα.

Ἐξ αὐτῶν τὸ πρῶτον (πρωτοτύπως Γερμανικὸν) περιλαμβάνει συντόμως καὶ μεθοδικώτατα τὴν καθολοῦ ἱστορίαν καὶ τούτου μὲν, ἱπτάκις ἤδη ἐν δυωκίδεσσιν ἔτεσιν ἐκδοθέντος καὶ εἰς πολλὰς τῆς σοφῆς Εὐρώπης γλώσσας (Ἀγγλικὴν, Ὁλλανδῶν καὶ Σουηδικὴν) μετενεχθέντος, εἶμαι ἀπλὸς ἀλλ' ἐλευθέρος μεταρραστής. Τὰ δὲ ἄλλα δύο εἰσὶν ἴδια φιλοπονήματα, ἀπὸ ἀρχαίων πηγῶν καὶ ἀπὸ τῶν δοκιμωτέρων νῦν βιβλίων ἀντληθέντα. Κατὰ πόσον δὲ δεκφέρουσιν ἢ καὶ προέχουσιν τῶν μέχρι τοῦδε παρ' ἡμῶν γινέντων τοιοῦτου εἶδους συγγραμμάτων, αὐτὴ αὐτῶν ἡ πρὸς ἐκείνη ἀντιπαράβολη θέλει τὸ δείξει ὅσον οὕτως νῦν δὲ ἀρκέσμαι νὰ εἴπω μόνον, ὅτι εἰργάσθην ἐπ' αὐτῶν μετὰ ζήλου καὶ οὐδὲν ἡμίλησα, ὅσον αἱ δυνάμεις μου μοι τὸ ἐπέτρεπον, ἵνα τὰ καταστήσω ἀληθῶς εὐχερῆστα καὶ εὐρέσιμα εἰς τὴν πρὸς τὰ καλὰ ἔργα τὴν νεολαίαν ἡμῶν, καὶ ἐν γένει εἰς ὅλον τὸ ἔθνος, τοῦ ὁποῖου ἡ ἐπὶ τὰ κρείττω πρόοδος εἶναι δι' ἐμὲ τὸ αἶψον τῆς ἐπιθυμίας.

Ἡ τύπος ἀρχεται κατὰ σειράν ἅμα συμπληρωθῆ, ἐκ τῶν συνδρομῶν, τὸ εἰς ἐπάρκειν τῆς δαπάνης ἀντισταθὺν χρηματικὸν ποσόν καὶ ἴαν, ὡς ἐλπίζω, ἀποβῇ τοῦτο ἀνώτερον τοῦ ἀπολύτως ἀπαιτουμένου, τότε τὸ τίμημα ἐκάστου τόμου θέλει προσδιορισθῇ μετριώτατον, τοῦτόστι ἀνὰ 28 μόνον λεπτά ἢ καὶ ὀλιγώτερον δι' ἑκάστην τυπογραφικὴν φύλλον.

Αἱ συνδρομαὶ γίνονται ἐνταῦθα παρὰ τῷ ἐκδότη καὶ τῷ τυπογράφῳ ἐν πάσῃ τῇ Ἑλλάδι παρὰ τοῖς Γυμνασάρχαις καὶ Σχολάρχαις, καὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ παρὰ τοῖς Ἑλληνικοῖς Προξένοις.

Ἐγχαρὸν ἐν Ἀθήναις τὴν 13 Σεπτεμβρίου 1856.

Α. ΠΟΛΥΤΕΧΝΗΣ.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

---*---

Περὶ τῆς στέψεως τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ῥωσσίας Ἀλεξάνδρου θέλομεν γράψαι ἐν ἐκτάσει ἐπὶ τοῦ παρόντος λέγομεν ὅτι ἐπὶ τῶν 240 τραπέζων αἵτινες παρεσκευάσθησαν ἐν Μόσχᾳ χάριν τοῦ λαοῦ εὐρίσκοντο τὰ ἑξῆς ἐδέσματα 440 πρόβατα ὀπτά, 480 πλακοῦντες, 28,800 λίτραι βοσκήματος, 480 πινακίαι πικτῆς, 7,200 ὄρνιθες 1,000 μελεαγρίδες, 1,000 νῆσσαι, 24,000 ἄρτοι λευκοί, 9,600 ἄρτοι μέλανες, 9,600 χοιρομήρια, 46,000 γεώμηλα, 46,000 ἄπια, 46,000 δαμάσκηνα, 4,000 κάδοι ζύθου, 4,000 κάδοι ἄλλου τινὸς ποτοῦ, 2,800 κάδοι οἴνου λευκοῦ καὶ ἐρυθροῦ. Ἐφ' ἐκάστης δὲ τραπέζης ἔκειτο ἀκέραιον πρόβατον ὀπτόν, κεχυρωμένον ἔχων τὰ κέρα καὶ ἐπηρεγυρωμένην τὴν ρίνα. Αἱ ὀπῶραι ὅλαι ἦσαν ἀπλωρημέναι ἐπὶ δένδρων.